

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

İzmir'in Aliaga ilçesine bağlı Şehit Kemal Mahallesi'nde, zeytinliklerin ve Arap Deresi'nin bulunduğu alanda faaliyet gösteren çamur nakliyesi ve bertaraf tesisi, yalnızca çevresel etkileriyle değil; yetki, sorumluluk ve denetim mekanizmalarının fiilen işlemez hâle gelmesiyle de ciddi bir kamu sorunu hâline gelmiştir. Mahalle muhtarı Ayşe Algül ve bölge halkı, tesisin yarattığı koku, çevre kirliliği ve yaşam alanlarına verdiği zararın uzun süredir devam ettiğini; buna karşın hiçbir kurumun sorumluluk üstlenmediğini ifade etmektedir.

Konu, gazeteci Ramis Sağlam'ın Evrensel Gazetesi'nde yayımlanan haberine göre göre, İZSU tarafından 2024 yılında "arıtma tesislerinden çıkan çamurun nakliyesi ve bertarafı" ihalesi açılmış, bu ihaleyi Heltaş Nakliyat Şirketi kazanmış, Geçici Faaliyet Belgesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilmiş, ruhsat ise Ekoland adlı firma tarafından alınmıştır. Ancak sahada yaşanan çevre kirliliği karşısında bu kurumların her birinin sorumluluğu birbirine devrettiği, fiilen ise hiçbir denetim mekanizmasının etkili biçimde işletilmediği anlaşılmaktadır.

Bu tablo, çevre yönetiminde çok başlılık değil, doğrudan bir sorumluluktan kaçış pratiği yaratmaktadır. Tesisin zeytinlik alanlara ve Arap Deresi'ne yakınlığı dikkate alındığında, söz konusu faaliyetin yalnızca yerel bir çevre sorunu olmadığı; dere yoluyla İzmir Körfezi'ni kirlileme riski taşıyan, dolayısıyla kentin tamamını ilgilendiren ekolojik bir tehdit oluşturduğu açıktır. İzmir Körfezi'nde yıllardır yaşanan kirlilik sorunu göz önüne alındığında, bu tür tesislerin denetimsiz biçimde çalışması kamu yararıyla açıkça çelişmektedir.

Geçici Faaliyet Belgesi gibi istisnai bir idari aracın, çevreye etkisi açık olan ve kalıcı sonuçlar doğuran faaliyetler için fiilen kalıcı bir ruhsat işlevi görmesi, çevre hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Halkın defalarca karşı çıkmasına rağmen tesisin farklı adlar ve farklı şirketler üzerinden yeniden faaliyete geçmesi, çevreye zarar veren uygulamaların idari boşluklardan yararlanarak süreklilik kazandığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Şehit Kemal Mahallesi'nde faaliyet gösteren endüstriyel atık ve arıtma çamuru tesisinin halen Geçici Faaliyet Belgesi ile çalıştığı doğru mudur?

2. Söz konusu tesis için Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci başlatılmış mıdır, başlatılmış ise bu süreç hangi aşamadaadır?
3. ÇED süreci başlatıldıysa, Halkın Katılım Toplantıları neden gerçekleştirilmemiştir; gerçekleştirilmediyse bunun hukuki gerekçesi nedir?
4. ÇED süreci tamamlanmadan çevreye ve yaşam alanlarına etkisi bulunan bir tesisin Geçici Faaliyet Belgesi ile çalışmasına izin verilmesi bakanlığınızın çevreyi koruma hedefine uygun mudur?
5. Söz konusu tesiste yalnızca “arıtma tesislerinden çıkan çamur”un mu depolandığı ve bertaraf edildiği denetlenmekte midir?
6. Tesiste arıtma çamuru dışında herhangi bir atık türünün depolanıp depolanmadığına ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış denetimler bulunmakta mıdır?
7. Geçici Faaliyet Belgesi verilen bu tesis için bugüne kadar Bakanlığınız tarafından yapılan denetimlerin sayısı kaçtır ve bu denetimlerde herhangi bir ihlal tespit edilmiş midir?
8. İZSU tarafından açılan “arıtma tesislerinden çıkan çamurun nakliyesi ve bertarafı” ihalesi kapsamında faaliyet yürüten Heltaş Nakliyat ve ruhsat sahibi Ekoland firmasının sahadaki uygulamaları Bakanlığınız tarafından hangi sıklıkta ve hangi kapsamda denetlenmektedir?
9. İhaleyi açan İZSU, ihaleyi kazanan firma, geçici faaliyet belgesi veren Bakanlığınız ve ruhsat sahibi şirket arasında ortaya çıkan bu yetki ve sorumluluk karmaşasında, çevre kirliliğinden nihai olarak hangi kurum sorumludur?
10. Tesisin Arap Deresi’ne ve zeytinlik alanlara yakınlığı dikkate alındığında, bu faaliyetin dere yoluyla İzmir Körfezi’ne taşınabilecek bir kirlilik riski oluşturup oluşturmadığına ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir değerlendirme bulunmakta mıdır?
11. İzmir Körfezi’ni etkileyebilecek nitelikte çevresel risk taşıyan bu tesis için, Geçici Faaliyet Belgesi verilmeden önce veya sonra Körfez ölçeğinde herhangi bir önleyici veya izleyici çevresel tedbir alınmış mıdır?